

**HARİTA MÜHENDİSLİK HİZMETLERİNİ YÜKÜMLENECEK
MÜELLİF VE MÜELLİF KURULUŞLARININ EHLİYET
DURUMLARINA AİT YÖNETMELİK**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Yasal Dayanak

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmelik harita mühendislik hizmetlerini yapacak kişi veya kuruluşlarda aranacak nitelikleri düzenlemeyi amaçlar.

Kapsam

Madde 2- Genel Bütçeye dahil idareler, katma bütçeli daireler il özel idareleri, belediyeler ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarında yapılacak; herhangi bir yöntem ve ölçekteki çizgisel ve sayısal harita yapımı, kadastro haritaları, kentsel ve kırsal arazi ve arsa düzenlemeleri etüt ve işletme haritaları, yer kontrol noktalarının tesisi, tescile konu olan harita ve planlar, deformasyon ölçmeleri, plankote, hidrografik ölçmeler, konum belirlemeleri, yer altı ölçmeleri ile her türlü projelerin araziye uygulama işlerini yükümlenecek müellif ve müellif kuruluşlarında aranacak ehliyet ve yeterlilik ile ilgili işlemleri kapsar.

Yasal Dayanak

Madde 3- Bu yönetmelik 3194 sayılı İmar Kanununun 44/j maddesi ve 180 sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

İşlerin Yapılması

Madde 4- Bu Yönetmelik kapsamına giren işler, kanun ile yetkilendirilen kamu kurum ve kuruluşları dışında kalan, ehliyet durumları Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca bu Yönetmeliğe uygun olarak tespit edilenlere ihale suretiyle yaptırılır.

Yeterlilik Belgesi Alma Zorunluluğu

Madde 5- Bu Yönetmeliğin kapsamına giren işleri yapacaklar hangi ihale yöntemine tabi olursa olsun yeterlik belgesi almak zorundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yeterlik Belgesi

Belgenin Niteliği

Madde 6- Yeterlik belgesi, bu Yönetmeliğin kapsamına giren işlerin ihalelerine katılmak isteyenlerin diğer belgelerle birlikte ihale komisyonuna vermek zorunda oldukları belgedir. Yeterlik belgesi verildiği iş için geçerlidir.

Yeterlik Belgesi Verecek Komisyonların Teşkili

Madde 7- Yeterlik belgesi komisyonları ihaleyi yapacak idarece kurulur.

Komisyonlar;

- a) Belediyelerde belediye başkanının, valiliklerde valinin onayı ile birisi harita mühendisi olmak üzere bir başkan en az üç teknik üyeden,
- b) İllerde tapu kadastro, bayındırlık ve iskan müdürlüklerinde valilik onayı ile birisi harita mühendisi olmak üzere teknik müdürlerden birinin başkanlığı altında en az üç üyeden,
- c) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarında en büyük amirinin onayı ile en az biri harita mühendisi olmak üzere bir başkan ve en az üç teknik üyeden oluşur.

Komisyon kuruluşu sırasında yeterli sayıda yedek üye de tespit edilir.

Yeterlik Belgesi Komisyonunun Görevleri

Madde 8- Komisyon ihale ilanını şartnamesine göre ve bu Yönetmeliğin 9. maddesinde belirtilen belgelerle müteahhidin bitirmiş ve yapmakta olduğu işlerdeki tutum ve başarısını, taahhüt etmiş olduğu işlerin türünü ve her yönden iş kapasitesini inceler ve yapacağı değerlendirmeye göre istekliye yeterlik belgesi verilip verilmeyeceğini karara bağlar. Diğer şartlar tamam ve yerine getirilmiş olsa dahi;

- a) Bu Yönetmeliğin 9. maddesinde belirtilen belgelerin gerçek dışı olduğu anlaşılana,
- b) Yeterlik belgesi aldığı halde ihaleye katılmamayı ve teklif vermemeyi alışkanlık haline getirenlere,
- c) Taahhüt işlerinden doğan, idarece tespit edilmiş ve ita amiri tarafından onaylanmış borcunu süresi içinde ödemeyenlere,
- d) Son üç yıl içinde idareye karşı taahhüt etmiş oldukları herhangi bir işe ait sözleşmeleri, yürürlükteki kanun, tüzük, yönetmelik ve kararnamelerin cezasız feshi ile ilgili hükümleri dışında kalan ve kendi kusurlarından kaynaklanan nedenlerle feshedilenlere, Bir yıl süre ile yeterlik belgesi verilmez. İdareler (c) ve (d) bentlerinde belirtilen durumlardaki kişileri, bu durumlarının onaylanması tarihini izleyen bir ay içinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığına bildirmek zorundadırlar.

Yeterlik Belgesi Verilmesi

Madde 9- Yeterlik belgesi, işi ihaleye çıkarılan idarece belirtilen yerden dilekçe ile istenir. Dilekçe ihalenin ilanında yazılı süre içinde aşağıda yazılı belgeler ile birlikte verilir.

- 1) Bu Yönetmelik uyarınca alınmış müteahhitlik karnesi aslı ya da onaylanmış örneği,
- 2) Alet ve donanım bildirisini,
- 3) Mali durum bildirisini,
- 4) Teknik Personel bildirisini,
- 5) Bitirmiş olduğu veya dilekçesinin veriliş tarihinde adına taahhüde bağlanmış veya bağlanacak olan işleri belgeleri ile açıklayan taahhüt bildirisini,
- 6) Mühendis olanların kendileri veya tüzel kişilerin sorumlu mühendisleri için T.M.M.O.B. Harita ve Kadaströ Mühendisleri Odasına kayıtlı olduklarına dair alındığı ay içinde geçerli olan Oda'dan aldığı belge.

Komisyon Toplantısı ve Karar

Madde 10- Komisyon, başkan ve üyelerin tamamının katılımı ile toplanır. Yeterlik belgesi verilip verilmeyeceği hususunda üyelerin oyuna müracaat edilir. Kararlar çoğunlukla alınır. Oyların eşit olması halinde Başkanın katıldığı taraf çoğunlukta sayılır. Başkan ve üyelerin kabul veya ret şeklinde oy kullanmaları zorunludur. Verilen kararlar gerekçeli olarak tutanağa geçirilir ve tutanak oylamaya katılanlarca imzalanır. Alınan karara karşı oy kullananlar gerekçesini belirtir. Komisyon kararı ihaleyi onaylayacak makamın onayından sonra geçerli olur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Harita Müteahhitlik Karnesi Komisyonu

Komisyonun Kuruluşu

Madde 11- Harita Müteahhitlik Karnesi Komisyonu Bayındırlık ve İskan Bakanlığında ilgili genel müdürün onayı ile biri başkan olmak üzere en az üç üyeden kurulur.

Görev ve Yetkileri

Madde 12- Komisyon, Bu Yönetmelikte yazılı esasları göz önünde tutarak karne isteğinde bulunanların sicillerini ve belgelerini inceleyerek aşağıda yazılı hususlar hakkında karar verir.

- a) Belgelerde belirtilen işlerin niteliği, müteahhitlik sicili, mesleki öğrenimi ve işteki başarı derecesine göre karnenin verilip verilmeyeceğini, verilecek veya değiştirilecek karnenin grubunu tespit eder.
- b) Maddi bir hata yapıldığı veya belgelerinin geçersizliği sonradan anlaşılana bir müteahhide ait karneyi Komisyon geri ister, düzeltir veya

hükümsüz olduğunu karara bağlar,

c) Üç yıllık karne dönemi içerisinde, idareye verdiği belgelerde, yaptığı işlerde malzeme ve işçilikte hile yapıldığı veya fen ve sanat kurallarına uymadığı tespit edilenlerin, ihaleye fesat karıştırmış olanların, Harita Müteahhlik Karnesi isteğinde gerçeğe uymayan veya tahrif edilmiş belgeleri verdikleri veya karnelerini muvazaatı şekilde kullandıkları başvuru sırasında veya sonradan anlaşılanların karnelerinin süreli veya süresiz iptaline karar verir.

Kararın Kesinleşmesi

Madde 13- Komisyon kararları, üyelerce imzalandıktan sonra Komisyonun bağlı olduğu makamın onayı ile kesinleşir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Harita Müteahhlik Karnesi

Tanım

Madde 14- Harita Müteahhlik Karnesi ilgilinin ihalesine katılabileceği en büyük işin keşif bedeli miktarını ve grubunu gösterir. Harita Müteahhlik Karnesi T.C. uyruklu gerçek kişilere verilir. İdareler, ihalelere katılmak için müracaat edenlerden Harita Müteahhlik Karnesinden başka ayrıca iş bitirme belgesi isteyemez.

İş Grupları

Madde 15- Harita Müteahhlik Karneleri A, B, C, D, E olmak üzere beş grupta toplanmıştır.

Her grubun alabileceği iş bedeli kendi gruplarında belirtilmiştir.

a) A Grubu;

A Grubu Müteahhlik Karnesi sahibi olanlar her miktarda işleri alabilirler.

Bu grupta karne alabilmek için;

1- Geodezi, Fotogrametri, Harita veya Harita ve Kadastro Mühendisi olup, B Grubu Müteahhit olarak bu Yönetmelik kapsamına giren en az 5.000.000.000 TL (Beşmilyar) TL keşif bedelli işi, onaylatmış veya tescil ettirmiş olmak,

2- Geodezi, Fotogrametri, Harita, Harita ve Kadastro Mühendisi olup, kamu kurum ve kuruluşlarının bu Yönetmelikle ilgili işleri yapan birimlerinde müsteşar, müsteşar yardımcısı, genel müdür veya üç yıl genel müdür yardımcısı olarak çalışmış olmak,

b) B Grubu;

B Grubu Harita Müteahhlik Karnesi sahibi olanlar keşif bedeli 1.600.000.000.- (Birmilyaraltıyüz milyon) TL'sını geçmeyen işleri alabilirler.

Bu grupta karne alabilmek için;

1- Geodezi, Fotogrametri, Harita veya Harita ve Kadastro Mühendisi olup, C grubu müteahhit olarak bu yönetmelik kapsamına giren en az 3.200.000.000 TL. (Üçmilyarikiyüz milyon) TL. keşif bedelli işi onaylatmış veya tescil ettirmiş olmak,

2- (**Değişik: RG 28/4/2000-24033**) Geodezi, Fotogrametri, Harita veya Harita ve Kadastro Mühendisi olup, profesör ve doçent unvanı almak, kamu kurum ve kuruluşlarının bu Yönetmelik kapsamındaki işleri yapan birimlerinde en az 2 yıl daire başkanı, bölge müdürü, en az 4 yıl daire başkan yardımcısı, bölge müdür yardımcısı, şube müdürü, kadastro müdürü, en az 6 yıl başmühendis, teknik şef, en az 10 yıl müfettiş olarak görev yapmış veya en az 20 yıl kamu veya özel sektörde mesleği ile ilgili çalışmış olmak gerekir.

c) C Grubu;

C Grubu Harita Müteahhlik Karnesi sahibi olanlar keşif bedeli 1.000.000.000. (Birmilyar) TL'sını geçmeyen işleri alabilirler.

Bu grupta karne alabilmek için;

1- Geodezi, Fotogrametri, Harita veya Harita ve Kadastro Mühendisi olup, D Grubu harita müteahhidi olarak bu Yönetmelik kapsamına giren toplam en az 1.800.000.000.- TL (Birmilyarsekizyüz milyon) TL. keşif bedelli işi onaylatmış veya tescil ettirmiş olmak,

2- Geodezi, Fotogrametri, Harita veya Harita ve Kadastro Mühendisi olarak en az sekiz yıl bu Yönetmelik kapsamındaki işleri yapan kamu ve özel sektör birimlerinde çalışmış olmak gerekir.

d) D Grubu;

D Grubu harita müteahhlik karnesi sahibi olanlar keşif bedeli 600.000.000.- TL. (Altyüz milyon) TL'yı geçmeyen işleri alabilirler.

Bu grupta karne alabilmek için;

1- Geodezi, Fotogrametri, Harita veya Harita ve Kadastro Mühendisi olup, E grubu harita müteahhidi olarak bu Yönetmelik kapsamına giren toplamı en az 900.000.000.-TL. (Dokuzyüz milyon) TL. keşif bedelli işi onaylatmış veya tescil ettirmiş olmak,

2- Geodezi, Fotogrametri, Harita veya Harita ve Kadastro Mühendisi olarak altı yıl bu Yönetmelik kapsamındaki işleri yapan kamu ve özel sektörün birimlerinde çalışmış olmak gerekir.

e) E Grubu;

E grubu harita müteahhlik karnesi sahibi olanlar keşif bedeli 300.000.000.-TL. (Üçyüz milyon) TL'yi geçmeyen işleri alabilirler.

Bu grupta karne alabilmek için;

Geodezi, Fotogrametri, Harita veya Harita ve Kadastro Mühendisi olarak iki yıl kamu veya özel sektörde mesleğiyle ilgili çalışmış olmak gerekir.

Her iş grubunda, belirtilen bir üst grupta karne alabilmek için, gerekli toplamda iş bitirme belgesi olmayanlardan; kendi grubu içinde en az iki tane veya kendi grubu içinde bir tane, daha önce değerlendirilmesi yapılmamış, bir alt grupta iki tane bu Yönetmelik kapsamındaki işi onaylatmış veya tescil ettirmiş olanlar, bir üst gruba geçmeye hak kazanırlar.

Kamu kurum ve kuruluşlarınca farklı hizmet ve yapım işleri bütün olarak ihale edilen işlerde, bu Yönetmelik kapsamındaki işleri idarenin uygun görüşü alınarak, işin başlangıç tarihinde noter sözleşmesi ile yapan ve yaptığını ilgili müteahhit ve kamu kurum ve kuruluşundan aldığı iş bitirme belgesi ile belgeleyen Geodezi ve Fotogrametri, Harita veya Harita ve Kadastro Mühendislerinin bu Yönetmelik kapsamında yaptıkları işin %50'si esas alınarak karne grubu belirlenir.

Ortak girişim olarak bitirilen işlerin değerlendirilmesinde hisse miktarları esas alınarak karne grupları Yönetmeliğin 15 ve 16. madde hükümlerine göre belirlenir. Her grupta sözü edilen keşif bedelleri ve karne miktarları 1993 yılı birim fiyatlarına göre belirlenmiştir.

Daha sonraki yıllarda Bakanlık ve İskan Bakanlığınca yayımlanacak karne endekslerine göre tespit edilerek hesaplanır.

Değerlendirilmesi istenilen yurt dışındaki bitirilen işler için yurt dışından alınmış ve ihaleye yetkili makam tarafından imzalanmış iş bitirme belgesi ve bunların doğruluğunu teyit eden dış ülke temsilcilerinin (eçli konsolos) onayladıkları belgelerinin asılları ile (**Mülga ibare:R.G.31/7/2009-27305**) (...) tercümelemlerinin ibrazı gereklidir.

Harita Müteahhlik Karnesinin Şirketlere Devredilmesi

Madde 16- Kolektif şirket ortağı, komandit şirket komandite ortağı, limitet şirket müdürü, anonim şirket yönetim kurulu başkanı, murahhas üyesi veya genel müdürü, kolektif, kolektif, komandit, limitet ve anonim şirketlerin teknik elemanı olmak şartıyla işlerini yürüten sorumlu teknik müdürleri, buldukları şirketin taahhüt işlerinde kullanılmasına muvafakat etmeleri halinde muvafakat eden kişinin karnesinin kullanma yetkisi şirkete devir olunur.

Bu işleme muvafakat eden kişinin müteahhlik karnesi geri alınarak geçici olarak iptal edilir ve bu kişiye kendi adına ikinci bir karne verilmez.

Karnesini şirkete devreden kişiler karnesini devrettiği şirkete devrettiği sıfatla fiilen çalışmak zorundadır. Fiilen çalışmadığı tespit edilen kişilerin ve bu karneyi devralan şirketlerin karneleri iptal edilir.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkililerince, karne devralan şirketlerde bu hususta her zaman inceleme yapılabilir.

Karne devreden kişi ve devralan şirketler bu hususları içeren örneğe uygun taahhütname vermek zorundadırlar.

Karnesini devreden kişi şirketteki görevine devam ettiği süre içerisinde şirketin bitirdiği işlerden dolayı karne grubunu yükseltmek istediğinde karne grubunun hesabında yapılan işlerin tamamı alınır.

Karnesini devreden kişi veya harita ve kadastro mühendisi ortakların şirketten ayrılmaları halinde bitirilen işlerin onay veya tescil tarihindeki hisse miktarları esas alınarak her ortak için karne grubu belirlenir. Karnesini devreden kişi ortak değilse son üç yılda onay veya tescili yapılan işlerin %30'u alınarak yeni karne grubu belirlenir. Şirkette ortak olarak çalışan harita ve kadastro mühendisleri 15. madde de belirtilen özel sektördeki hizmet süreleri kadar çalıştıklarında şirketin bu sürelerde en az bu grupta keşif bedelli bir iş bitirmiş olması koşuluyla bu grupta karne almaya hak kazanırlar.

Müteahhlik Karnesi Almak İçin Müracaat

Madde 17- Müteahhlik karnesi almak isteyen gerçek kişiler ile kendilerine karnenin kullanma yetkisi devredilecek tüzel kişiler dilekçelerine

aşağıda belirtilen belgeleri ekleyerek Bayındırlık ve İskan Bakanlığına verir.

a) Gerçek kişiler için;

1- (Değişik:R.G.31/7/2009-27305) T.C. Kimlik Numarası beyanı,

2- 2 adet vesikalık fotoğraf,

3- Vergi kaydı,

4- Öğrenim belgesi örneği,

5- T.M.M.O.B. Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası'na kayıtlı olduklarına dair belge,

6- Kamu kurumunda çalışmış olanlar için hizmet belgesi; Özel Sektörde çalışmış olanlar için bonservis ve sigorta kaydı.

b) Tüzel kişiler için;

1- Örneğe uygun talep dilekçesi,

2- Örneğe uygun muvafakatname ve taahhütnameler,

3- Ana statünün yayımlandığı en son Ticaret Sicili Gazetesi,

4- (Mülga:RG-1/8/2021-31555)

5- Karne Komisyonunca lüzum görülecek iş bitirme belgesi, iş denetleme belgesi, sözleşme, ihale kararı, hak ediş ve Sosyal Sigortalarda kaydı bulunup bulunmadığına ait belge ve benzeri diğer belgeler.

Karne Süresi ve Yenileme

Madde 18- Harita Müteahhitlik Karnesi 3 yıl için geçerlidir.

a) Karnenin grup değiştirmeden yenilenmesi yazılı müracaatla olur. Grup değiştirme isteklerinde ilgilinin gerekli belgelerini dilekçesine ekleyerek başvurması gerekir. Eksik belge ile yapılan müracaatlar işleme alınmaz.

b) Geçerlilik süresi içinde hangi grupta olursa olsun iş bitirmiş olanların belgeleri gruplarını değiştirici nitelikte ise müracaatlarında grupları değiştirilir.

c) Müteahhitlik Karnesini kayıp edenler usulüne uygun bir kayıp ilanı vererek ilanın çıktığı gazeteyi müracaat dilekçesine ekleyeceklerdir.

ALTINCI BÖLÜM

Harita Müteahhitlik Sicilleri

Harita Müteahhitlik Sicil ve Karne Bürosu

Madde 19- Bu Yönetmeliğe göre verilecek Harita Müteahhitlik Karneleri ile Harita müteahhitlerinin gizli sicillerinin tutulması işleri Harita Müteahhitlik Sicil ve Karne Bürosu tarafından yürütülür.

Kıymetlendirme Raporu

Madde 20- Müteahhidin yaptığı işe ait ve örneğe göre iş yaptran idarece düzenlenecek kıymetlendirme raporu için onay, fesih veya tasfiye tarihinden itibaren en geç üç ay içinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığına gizli olarak gönderilir. Keşif bedeli 150.000.000.- TL. (Yüzellimilyon) TL.'den aşağı olan işlere kıymetlendirme raporu düzenlenmesi zorunlu değildir.

Müteahhitlik kıymetlendirme raporunda 60'dan aşağı not almış veya kıymetlendirme raporu Bakanlığa gelmemiş işler karne grubu belirlenmesinde göz önüne alınmaz.

Sicillerin Gizliliği

Madde 21- Müteahhitlik sicilleri ve dosyaları gizlidir.

a) Bakanlık müsteşarları, yardımcıları, genel müdürleri ve yetkili kılacakları kişiler müteahhitler hakkında sicille ilgili bilgi isteyebilirler.

b) Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Müsteşarı, yardımcıları, genel müdürleri ile yetkili kılacağı kişiler, toplantı halinde iken Karne Komisyon Üyeleri bu sicilleri ve dosyaları inceleyebilirler.

YEDİNCİ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Kazanılmış Haklar

Madde 22- Bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce Harita Müteahhitlik Karnesi almış mühendisten gayri fen adamlarının Müteahhitlik Karneleri kazanılmış hak olarak devam eder.

Ancak bunların en az karne gruplarından bir sorumlu mühendis çalıştırması zorunludur.

Madde 23- Bir ihale için verilen yeterlilik belgesi bundan sonra yapılacak ihaleler için bir kıstas teşkil etmez. Bu husus karne sahibinin kazanılmış hakkı olmaz.

Şantiye Şefi Bulundurma Mecburiyeti

Madde 24- Bu Yönetmelik kapsamına giren bütün işlerde şantiye şefi olarak harita ve kadastro mühendisi bulundurulması zorunludur. Karne sahibi ancak kendine ait bir işin şantiye şefliğini üstlenebilir.

Şantiye şefi işin devamı müddetince iş mahallinde bulunmak zorundadır. Yapılan tesis ve ölçülerin tamamını müteahhit adına kontrol eder ve imzalar.

Yürürlükte n Kalkan Yönetmelik

Madde 25- Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte "Halihazır Harita Alımı ile Zeminde Arazi ve Arsa Düzenleme Uygulaması İşlerini Yüklenecek Müellif ve Müellif Kuruluşlarının Ehliyet Durumlarına Ait Esaslar Hakkında Yönetmelik", bu Yönetmelik kapsamına girdiği için yürürlükten kalkar.

Saklı Haklar

Madde 26- Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte daha önce müteahhide ihale edilmiş işler için, evvelce tanınmış olan haklar saklıdır.

Yürürlük

Madde 27- Bu Yönetmelik yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 28- Bu Yönetmelik hükümlerini Bayındırlık ve İskan Bakanı yürütür.

AÇIKLAMA:

(1) - İlgilinin müteahhit veya malzemeli taşeron olduğu açıklanacaktır.

(2) - Kesin hesabın neticelenmediği hallerde en son hak ediş raporundaki keşif tutarı (her türlü fiyat farkları hariç)

(x) - Sözleşmeyi yapan yetkili makam (Resmi mühür, kaşe, isim ve unvan belirtilecektir.)

NOT: Verilecek bilgilerin değerlendirilebilmesi için örnek 6 dakı, bu işe ait Müteahhitlik Kıymetlendirme Raporunun Bayındırlık ve İskan Bakanlığına gelmiş olması gereklidir.

(1)- İlgili hangi sıfatla karnesini devrediyor ise yazılacak.

(2)- Şirketin ticari unvanı tam olarak yazılacak.

(3)- İlgilinin adı ve soyadı tam olarak yazılacak.

NOT: Bu taahhütnameler el yazısı ile yazılacaktır.